

СТАНОВИЩЕ

на д.и.н. *Костадин Рабаджиев*,
професор в Катедрата по Археология на СУ „Св. Климент Охридски“,
член на Научно жури, утвърдено със заповед № I 2697/13.10.2020 г. на Директора
на НАИМ-БАН и на основание решение на Научния съвет на НАИМ, протокол
№14/12-13.10.2020 г.

относно: Конкурс за доцент по 2.2. История и археология/ Археология за нуждите
на Секция за антична археология в НАИМ/ БАН, обявен в ДВ бр. 72/14.08.2020 г.

1. Документи за участие в конкурса е подал единствено *гл. ас. д-р Марио Иванов Иванов*. Основание за неговото участие в конкурсната процедура е депозираната справка, че изпълнява минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2, ал. 3 и ал. 5 от ЗРАСРБ.

Марио Иванов е завършил специалност Археология в СУ „Св. Климент Охридски“ със степен магистър (1999); защитил е докторат по археология на тема: *„Надгробни паметници от провинция Тракия I – III в.“* (2005); археолог в ОП „Стара София“ (2000-2004), главен експерт-археолог в НИПК (2004-2009), главен асистент в НАИМ (2009).

Д-р Марио Иванов участва в конкурса с хабилитационен труд: *Сердика от Клавдий до Хадриан* (Разкопки и проучвания, т. XLV), който е под печат. Към документите по конкурса е приложен и списък на публикации, сред тях студии (6), статии (35, една под печат), изброени са публикациите в АОР на ежегодните археологически проучвания (11), статии и анотации в справочници и каталози (6), отзиви и рецензии (5).

2. Представената в конкурса монография се състои от 253 стр. текст, каталог на находките и библиография, 37 табла и 174 образа. Написаното представлява научна публикация на археологическите проучвания в центъра на модерния град, които той ни е поднесъл в подреден и обобщен вид. Тук бих уточнил, че тези разкопки се открояват с мащабност и прецизност, което е предпоставка и за приемливостта на сътворената от автора картина на ранната история на града. Структурата е логично изградена, в ясен и обоснован преход от регистрирани ситуации и артефакти към

обобщение на сгради и епохи, самото изследване скрупулъзно стъпва върху описаното и внимателно чертае контурите на възможната реконструкция. Всъщност представен ни е чудесен пример за възможностите да се постигане исторически прочит чрез археологическите методи. Личното наблюдение в рамките на проучванията, които д-р Марио Иванов ръководи, доброто познаване на сходни археологически ситуации в границите на провинцията и Империята, е съчетано със знание за историческата съдба на града. А така той е постигнал убедителен разказ за началото на Сердика. Това смятам и за главното достойнство на труда, който надскача ограниченията на частичното проучване и поставя проблемите на ранната градска история в защитими дати. Приносът се измерва и в коректно поднесената информация за стратиграфията на обекта и археологическата среда на откритото, като добра сравнима база за бъдещи проучвания в градска среда. Изказът е професионален и конкретен, лаконичен, но и убедителен в приведените примери на артефакти, конструкции и ситуации, в доброто познаване на научни публикации и изследвания по темата, отнасящи се до тракийските провинции, но и до обширната империя.

3. Приложеният в конкурсните документи списък от публикации разкрива изследователските цели и интереси на д-р Марио Иванов. Те са изцяло в полето на римската и късноримска проблематика, дискутират различни аспекти на материалните артефакти и идеите, които те пораждат. Бих открил няколко проблемни кръга в писаното до днес, сред тях бих посочил първо темата за надгробните паметници, която е предмет на защитения през 2004 г. докторат. Тук бих посочил студиите: за сцената „погребалното угощение“ върху надгробия от Тракия (№ 3); надгробия с релефни изображения от Сердика в прехода към късната античност (№ 4) и за конника върху надгробията от Долна Мизия и Тракия (№ 6). Темата за смъртта в паметници и конструкции присъства и в значителен брой статии (№ 12, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 33, 34), също и в няколко рецензии на писаното от чужди изследователи върху паметници от тракийските провинции (№ 2, 3, 4). Дълга да уточня, че в списъка на публикациите Марио Иванов коректно е посочил публикациите си, с които е участвал за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Друга група публикации са върху артефакти с произход от тракийските провинции като латрини (студия № 2); няколко статии върху темата за римските мозайки (№ 1, 3, 4); римски импортни керамични и стъклени съдове (№ 9, 10, 28); пръстени (№ 17); елементи от коланна украса (№ 25); култови паметници (№ 2, 6, 7, 13, 14) и дори викингска брадвичка-амулет (№ 6). Сериозни приноси бих посочил и в темата за градската археология – изследвания върху римската и късноантична провинциална архитектура в сгради и градски архитектурни комплекси (№ 8, 16), сред тях и ранно християнски базилики (студия № 1, статия № 5); градове (№ 31, 32).

Акцент в изследванията е Сердика и това е очаквано, тъй като повечето от темите са породени от открития в разкопки, ръководени или с участието на Марио Иванов, а те са съсредоточени предимно в границите на столичния град. Това подсилва значимостта на направените в тях изводи с лични наблюдения върху археологическия контекст на намиране. Някои от тях са поднесени като първични публикации на материал, но други са сериозни научни изследвания на типове предмети. А сред значимите му приноси бих очертал темата за провинциалната римска архитектура, която Марио Иванов дискутира с познание и в дълбочина по отношение на сгради и мемориални конструкции.

Списъкът с публикации разкрива Марио Иванов като утвърден изследовател, на терен (вж. списъка с ръководени от него разкопки в автобиографията и публикацииите за тях в АОР), но и в обработка и осмисляне на откритото, в научна дискусия върху широк кръг от теми на римската археология, с многобройни участия в национални и международни конференции и научни форуми (вж. списъка в автобиографията).

4. Преценка: Затова и отговорът ми на въпроса за постигнатото от него е положителен, каквато е и оценката ми за неговите публикации, включително и за дисертационността и значимостта на представения хабилитационен труд. В приложената справка за приносите те са обособени в групи, които добре очертават тематичните кръгове на неговите научни интереси, детайлно и коректно е описано постигнатото в тях. А сигурно свидетелство за приносите му е справката за регистрираните многобройни цитирания на неговите публикации в изследвания на български и чужди

изследователи, в модерната историопис. Изброените дейности, проследени в научни форуми, научни проекти и разкопки, и публикуваните текстове го открояват като утвърден изследовател на римската античност, специалист в археологията на тракийските земи, за когото участието в конкурса е резонно и очаквано.

* * *

В заключение бих подчертал приноса на написаното, резултат от дълъг теренен труд и несъмнен научен потенциал. Д-р Марио Иванов е успял да се утвърди като прецизен и задълбочен изследовател, в работата на който изпъква добрата му осведоменост за дискутираните паметници и литературата по проблемите, които те поставят. Рецензираната монография е сериозно научно изследване, добре структуриран текст, написан с труд и познание, в който авторът е постигнал задачата си да предостави на научната общност убедителна реконструкция на ранна Сердика. А това е и основанието ми да гласувам положително за присъждането му на академичната длъжност „**доцент**“.

София, 15 декември, 2020 г.

Костадин Рабаджиев